

ARVUSTUS I "Naksitrallid". Kolm ujedat veidrikku ooperilaval, keda publik tänas püstiaplausiga

Ooperi „Naksitrallid” kõige tänulikum publik on ilmselt lapsevanemad, kes saavad mõnusa nostalgialaksu.

Eno Raua raamatu tegelastel on olnud õnnelik saatus. Edgar Valter andis neile kuju, mis on joonisfilmi abiga saanud mingitpidi tuttavaks vist igale eestlasele, ja isegi need, kes pole raamatut lugenud või filmi näinud, teavad ometi, missugune peab välja nägema üks õige Muhvi auto. Kummalised sellid Sammalhabe, Kingpool ja Muhv on pool sajandit Eesti lastele rõõmu pakkunud ning nüüd jõudnud ooperilavalegi. Äsja tuli [rahvusooper Estonias](#) publiku ette verivärsk algupärane ooper „Naksitrallid”.

Helilooja Tõnis Kaumannile sai osaks vastutusrikas ülesanne armastatud tegelased muusikasse valada. Seegi on iseenesest õnnelik asjade käik. Kaumanni heakõlaline ja vaimukas muusika on hoogne ja vaheldusrikas, täis tsitaate ning vihjeid eri ajastutele ja heliloojatele. Pealegi on Kaumann meisterlik laulja, mis on igati hea lähtepunkt vokaalmuusika kirjutamiseks.

Hästi kokku kõlksuv lugu

Lavastaja Vahur Keller on üks neist muusikaga sina peal olevatest Eesti draamalavastajatest, kes on ka ooperiteatris kätt proovinud. „Naksitrallid” on tema esimene töö [Estonia teatris](#). Keller kirjutas ooperile ise ka libreto ja tegi nii juba pikalt heliloojaga koostööd. Tulemuseks on hästi kokku kõlksuv ja ladusalt kulgev lugu. Tegemist on dünaamilise ja seiklusliku [teatritükiga](#), kus Naksitrallidel tuleb maailma päästa nii ründavate kasside kui ka rottide käest ja lõpuks saavad nad selle kõigega ka hakkama. Keller on nutikalt lahendanud nii tagaajamised ja autosõidud kui ka kasside saarelt päästmise, võttes appi Rene Topolevi loodud video. Eriti toredad on väikese kiiksuga lahendused, nagu linnupoegade sünd „Elina” seeliku alt. Jaanus Laagriküllil loodud pildid loovad tegelaste tegutsemisele vaheldusrikkaid keskkondi.

Edgar Valteri illustratsioonidele toetus omal ajal Avo Paistiku joonisfilm ning ka ooperis on Sammalhabe, Kingpool ja Muhv oma äratuntaval kujul. Siiski mõjuvad Gerly Tinni kostüümid laval lauljate seljas veidi argiselt. Inimlik mõõde võtab tegelastelt salapära ja kummalisevõitu kujud kaotavad seeläbi oma erakordsuse.

Diktsioon, diktsioon, diktsioon!

Lauljatele on sellises tükis osalemine kindlasti oodatust suurem

epl.delfi.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

proovikivi. Palju on eksalteeritud ja energilist sebimist, mille juures tuleks ideaalis jälgida tooni ja intonatsiooni, sest partituur eeldab kadudeta kuulajateni jõudmist. Selles on kõigil veel arenguruumi. Kõige suurem probleem on siiski diktsioon. Võib ju eeldada, et eesti lastel on Naksitrallide lugu peas. Aga kui ei ole, siis on päris raske laval toimuvast aru saada, eriti kui on tegu nooremate vaatajatega, kellel ei pruugi teksti ekraanilt soravalt lugemine õnnestuda. Esietendusel moodustasid Rene Soom (Sammalhabe), Mart Madiste (Kingpool) ja Aule Urb (Muhv) hästitoimiva, värvika ja energilise ansambli, kellel kõigil on siiski veel põhjust teksti ja täpsusega tegeleda. Eriti on probleem tuntav kõrgemate häälte puhul. Teoreetiliselt peaks ju olema võimalik ka ooperis lauldud sõnast aru saada. Mõned korrad olen selliseги kogemuse osaliseks saanud.

Meeldiv erand oli esietendusel Tamar Nugise loodud väike, aga värvikas Inspektori roll, mis teenis silmapaistva tantsunumbri eest publiku tänuliku aplausi.

Massi jäi väheks

„Naksitrallides” on tegu mastaapsete sündmustega: kassid ummistavad linnatänavaid ja rotikarjad ahistavad inimesi. Ooperi kulminatsioon on võimas lahing kasside ja rottide vahel. Nutikalt on ooperis suured dramaatilised vastasseisud antud orkestri ja tantsijate kanda. Kahetsusväärset on koreograaf Märt Agu käsutuses peale Tallinna balletikooli õpilaste vaid käputäis tantsijaid, keda tundus suurte apokalüptiliste sündmuste edasiandmiseks väheks jäävat.

Orkester dirigent Kaspar Männi käe all kõlas hästi ja orienteerus stiilides veenvalt.

Ootamatult kangelaseks

Kindlasti täidab „Naksitrallide” lavaletoomine publiku järelkasvu soodustamise eesmärgi. Kui lapsena on teatritee selgeks saanud, on vanemast peast lihtsam see jälle jalge alla võtta. Siiski võib „Naksitrallide” ooperi kõige tänulikum publik olla hoopis lapsevanemad, kellel raamat just väikestele ette loetud või kes saavad oma lapsepõlve meenutades mõnusa nostalgialaksu. Naksitrallide loo võlu seisneb muu hulgas selleski, et kolm tagasihoidlikku veidrikku saavad endalegi ootamatult kangelasteks tänu oma lihtsatele õigetele valikutele. Iga väike inimene võib korda saata suuri tegusid, kui süda on õiges kohas. See mõte kajab ilmselgelt tugevalt vastu ka praeguses Eesti ühiskonnas ja seda näitas ka esietenduse publik, kes tänas tegijaid püsti seistes

aplausiga.

